

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Dinar. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: inserat na pol strani 600 D, na $\frac{1}{4}$ strani 300 D, na $\frac{1}{8}$ strani 150 D, na $\frac{1}{16}$ strani 100 D, na $\frac{1}{32}$ strani 50 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 50 para, najmanj pa skupaj 8 D.

Urejuje Viljem Rohrman.

Založba Kmetijske družbe za Slovenijo. — Tisk J. Blasnika nasleda.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir

št. 5. Ljubljana, 15. marca 1924. Letnik XLI.

Obseg: Gospodarski tečaji po deželi. — Setev gorčice. — Kako je pridelovati lečo? — Apno v živinoreji. — Slabo rejene krave. — Zatirajte škodljivce po sadnem drevju! — Spomladansko negovanje vinogradov. — Šmarnica kot podloga. — Kmetijsko-gospodinska šola v Marjanišču. — Za centralizacijo zadrug za vnovčevanje vin? — O zlasti valuti. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Kmetijske novice. — Ocena knjig. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Gospodarski tečaji po deželi.

Razni kmetijski tečaji, ki trajajo po dva, tri dni in tudi več, se prirejajo danes le po kmetijskih šolah. Vprašanje nastane, ali bi se ne dali taki tečaji prirejati tudi **zunaj po deželi**? Ali bi se ne dali vpletati **gospodarski tečaji za kmetijske fante**, slično kakor se prirejajo gospodinski tečaji za dekleta?

Uvedba gospodinskih tečajev, ki trajajo po deset tednov, se vrlo dobro sponaša. Ti tečaji so se povsod priljubili, tako da merodajni krogi zanje čimdalje bolj prosijo. Žal le, da manjka po deželi pripravnih prostorov za te tečaje in za učiteljice in da se zaraditega ne dajo povsod prirejati. —

Pogoji za moške tečaje so po deželi manj ugodni. Ne le, da manjka pripravnih prostorov, ampak manjka tudi prilike za praktično šolanje in praktično udeleževanje udeležnikov. Pri dekletih je položaj veliko ugodnejši, ker so dekleta s kuho in šivanjem, ki se vrši pod isto streho, ves dan zaposlene. Tudi si same pripravljajo potrebno hrano. Za fante manjka pozimi tistega poučno-praktičnega in redno vsakdanjega dela, ki bi bilo potrebno za uspešen praktičen pouk, zlasti zunaj na vasi. V tem pogledu so dekliški tečaji z redno vsakdanjo kuho in istočasno prehrano vse kaj drugega.

Kar se pa da za take gospodarske tečaje do brega storiti, bi bilo to, da se ti tečaji **omeje le na par dni** in le na **posamezne** ali bolje rečeno **posebne** (specialne) **panoge**, ki se dajo tudi v tem času vsaj deloma praktično poučevati. Recimo v tem duhu,

kakor se prirejajo na kmetijskih šolah. Če tudi ni zunaj na vasi takih učnih pripomočkov, kakor jih imajo šole, je pa to veliko vredno, da se teh tečajev lahko udeležuje številna mladina, ki se pozneje lahko med seboj vnema in spodbuja za napredek, vse to na podlagi dela in izkušenj, ki jih eden in drug izmed bivših udeležencev doživlja.

Ti kratkotrajni gospodarski tečaji bi bili potrebni na pr. za **gnojenje in umetna gnojila**, za **pridelovanje krme**, za **krmljenje in strežbo živine**, za **molžo in vnovčevanje mleka**, za **oskrbovanje in cepljenje drevja**, za **spravljanje in vnovčevanje sadja**, za **kmetijsko zadružništvo**, itd. itd. Taki tečaji so povsod potrebni in bi jih bilo redno prirejati po deželi. Ako bi bili ti tečaji prav urejeni in prav vojeni, od povsod bi se zanje oglašali krogi, ravnotako kakor se oglašajo danes za gospodinske tečaje.

Za kratkotrajne gospodarske tečaje bi zadostoval po en strokovni učitelj, kateremu bi se morala seveda priskrbeti za tiste dni potrebna hrana in stanovanje. Za učence bi se morala dobiti pa kaka večja soba bodisi v šoli ali pa drugod. R.

Setev gorčice.

Pri nas poznamo gorčico kot **plevel**, ki raste divje semintja po naših njivah. Njeno oljnato zrnje je dišeče in ostro-pekočega okusa. Zato ga rabimo po vinskih krajih za napravo takoimenovanega „ženo-fa“, ki je priljubljen dodatek k razni mesni hrani. Ta spačena nemška beseda se glasi po naše „gor-

čica". Gorčico izdelujejo danes iz gorčičnega semena v tvornicah in jo pošiljajo križem sveta. V zadnjem času se je ustanovila taka tvornica tudi pri nas v Kamniku. Potrebno seme se pa kupuje z Laškega in Holandskega, namesto, da bi ga naši kmetovalci doma pridelovali. V kamniškem okraju bi bila odhodna zemlja prav ugodna za ta pridelek.

Gorčica, pri kateri razločujemo po barvi zrnja **belo** in **črno** gorčico, ljubi rahlo, zemljo in humozno zemljo. Ugajajo ji tudi peščeno-illovnata tla, če imajo potrebno apno v sebi. Vlažnih tal ne mara. Čez poletje potrebuje toplega vremena. Važen pogoj je pri njej, da je zemlja čista (prosta plevela), rahla in od prej vgnojena. Sveže gnojenje ji ne ugaja, ker raste preveč v zel in nastavi premalo zrnja. Ustrežemo ji pa z umetnimi gnojili, in sicer s fosfatnimi in kalijevimi. Za en mernik posetve se priporoča v tem slučaju 40 kg superfosfata in 30 kg kalijeve soli. Če je zemlja bolj pusta, pomagamo lahko tudi z dušikom in potrosimo na tem prostoru v dveh potih po 10 kg čilskega solitra, in sicer na glavo, ko je gorčica že zunaj. Če gnojimo pa z amonijevim sulfatom, ga moramo zgodaj spomladi raztrositi in zavleči kakor superfosfat in kalijevo sol. Ugoden prostor, ki ne potrebuje posebnega gnojenja, ji damo po gnojenih okopavinah in detelji. Zemljo ji je v tem primeru pripraviti že z jesensko brazdo. Za en mernik posetve potrebujemo 2—3 l semena, če jo sejemo v vrste po 30 do 45 cm narazen pa 1,5—2 litra.

Gorčica je občutljiva posebno **proti bolham**. Zato jo moramo spomladi dosti zgodaj sejati, da jim v prvi svoji mladosti uide. Sejemo jo navadno od aprila do pričetkom maja. Gorčica napravi **vejnatosteblo**, torej steblo, ki se razraste. Zaraditega je **ne smemo pregosto** sejati. Po potrebi jo moramo zredčiti, pleti in okopavati.

Kakorhitro začnejo luski rumeneti, je čas, da jo požanjemo, porežemo v snopiče in spravimo na suho, da pozoreva še doma. Premalo zrelo in suho zrnje rado plesni. Gorčice se pridelava na enem merniku posetve po 100 do 200 l zrnja, 100 l tehta 64—70 kg. Kamniška tvornica potrebuje pri sedanjem obratu na leto 6000 kg bele gorčice in 1500 kg črne gorčice. Danes jo plačuje po 7.50 Din belo in 9.25 Din črna seme.

R.

Kako je pridelovati lečo?

Ta drobna rastlina se pri nas malo goji, dasi nam daje priljubljeno, okusno in zelo tečno jed. Sejemo jo le za domačo rabo, navzlic temu, da ima dobro ceno. Važen vzrok tiči v tem, ker ji ne ugajajo v splošnem naša tla, pa tudi vlažno vreme ne. Leča potrebuje **rahlo zemljo** in **suho lego**. Težka zemlja, ki pokriva mnoge naše kraje, ni zanjo, ravnotako pa tudi vlažno podnebje ne. Veliko bolj ji ugaja toplo, suho vreme. Prav dobro uspeva na peščenih tleh, na peščeno-illovnati zemlji ali na puhlici. Tudi prodnata in gruščnata zemlja je zanjo, če ima le potrebno apno v sebi. Apno je namreč važen pogoj za njeno življenje.

Leča je malotrebna, pritlična rastlina. V sveže gnojeni zemlji nam preveč shobota, preveč divja in premalo plodi. Zato jo sejemo zmeraj le po rastlinah, ki zapuščajo po gnojenju še dosti močno zemljo. Izvrsten prostor ji nudimo po krompirju in drugih oko-

pavinah. Raste pa tudi po žitu. Pri njej je posebno važno, da raste v **rahli in čisti zemlji**, ki je brez plevela.

Lečo sejemo spomladi, v suhi legi nekoliko prej, na težji zemlji pa pozneje, ko smo jo že skrbno pripravili in očistili plevela. Pri setvi na široko potrebujemo 9—12 kg semena za en mernik posetve (povprečno eno desetino hektarja), pri setvi v 18 do 25 cm široke vrste ga potrebujemo pa nekaj manj, 8 do 11 kg. Setev v vrste se priporoča zaraditega, ker se da leča v vrstah veliko lažje pleti in okopavati.

Lečo porujemo kakorhitro porjavi polovica nje-nega stročja. Če bi čakali, bi se najboljše stročje prezalo in bi nam zrnje izpadlo.

Leče imamo dve vrsti, **navadno** in **debelo lečo**. Prvi pravimo tudi **drobna leča**. Navadna leča je bolj okusna. Pri debeli leči se rado zgodi, da postane drobna, če ji ne ugajata tla in podnebje. Na enem merniku posetve pridelamo po 100 do 200 litrov leče in 100 do 150 kg slame. 100 litrov leče tehta 80 kg.

—n.

Apno v živinoreji.

Naše domače živali porabijo precej apna za zgradbo svojega telesa, posebno kosti. Apno dobijo vase potom hrane. Kjer ima pa zemlja premalo apna, kakor n. pr. ilovnata, tedaj je tudi v hrani, ki zraste na taki zemlji, premalo apna. Umevno je, da s tako hrano ne dobi živina zadosti apna za tvorbo kosti. Goveja živina, ki trpi na pomanjkanju apna, žre zemljo, liže v hlevu vedno steno. Posebno ji pa grede v slast cape. Kostni so slabe in tanke. Zaradi slabosti kosti poležavajo krave v zadnjih mesecih brejosti, ker noge ne prenesejo telesne teže. Kakšni križi in težave so s tako kravo, bi lahko marsikateri živinorejec sam opisal.

Pomanjkanje apna pri konjih ne povzroči tako očitnih znakov, vsaj pri odraslih ne, kakor pri govedih. Gotovo pa je, da je pomanjkanje apna vzrok, ako žrebe ne more stati prve dni, ako ima pretanjke kosti in ako žre v preveliki meri konjske odpadke in drugo nesnago, vsled česar dobi drisko.

Posebno pri odraslih svinjah in svinjah, ki jih začnemo pitati, opazimo bolečine v zadnjih nogah. Težko hodijo in stojijo, najraje ležijo in le s težavo se privlečejo do korita. Marsikdaj je krivo temu prehlajenje v členkih ali še večkrat slabe kosti vsled pomanjkanja apna.

Preobširno bi bilo, ako bi hotel navesti vse posledice, ki nastanejo vsled pomanjkanja apna.

To pomanjkanje pa odstranimo pri domačih živalih najlažje s tem, da pridenemo krmi apna v obliki klajnega apna ali pa pravega apna. Na komad odrasle govede ali konja dodajamo krmi po eno žlico klajnega ali navadnega apna. Za eno mlado žival in svinjo pa se porabi ena tretjina žlice ali ena žlica za tri živali. Na tak način se polaga apno živini 2—3 krat na teden.

Pripomni se, da se rabi domače apno v obliki prahu, katerega naredimo tako, da postavimo živo apno v vlažen kraj ali pa ga počasi in previdno škropimo z vodo, da razpade v prah. Pri tem pa ne sme vreti, ker je sicer težko raztopljiv in vsled tega težko prebavljiv.

Kadar se torej opazijo pri živini gori navedeni znaki pomanjkanja apna, naj se ji polaga na opisan način apno. Priporočam ga pa oni živini, katera je breja ali katera ima sesajoče mladiče, da postanejo krepkejših kosti. **I. Serbec**, živinozdr., Ormož.

Slabo rejene krave.

Čudno nesoglasje se nam pokaže, če pregledujemo živino po naših hlevih in sejmovih. Poleg lepih in dobro rejenih volov se vidijo po raznih naših krajih slabo rejene in vse bolj zanemarjene krave. Drugod tega ne opazujemo. Po vseh naprednih živinorejskih deželah se lahko prepričamo, da je vsa reja bolj enofna, da je dobra in skrbna in da ne postavljajo živinorejci ne krav, ne volov.

Ta pojav, ki ga nahajamo po naših krajih, da se namreč krave zapostavljajo, nam sledeče razodeva. Prvič nam kaže, da se naši gospodarji po teh krajih sploh **premalo brigajo za kravjo rejo**. In to je tudi istina. Vsa reja se suče po teh krajih okrog volov in kar je z njimi v zvezi. Najboljše seno dobijo voli, dočim se morajo krave tudi s slamo zadovoljiti in sploh z vsem, kar se jim nameče. Če pomislimo, da se izrabljajo krave razen za molžo tudi še za pleme in da zahtevamo vsako leto po eno tele od njih, potem ni nič čudnega, če so v rasti tako zatrte in slabo razvite in če so tudi užitki od krav tako pomanjkljivi. Ni treba, da so živali tako zapostavljene in manj vredne za užitek! Ako naj dajejo krave dober užitek, potem ne smejo trpeti nobenega pomanjkanja napram volom ali pa zaradi volov, ampak nasprotno. Krave potrebujejo dobre in skrbne reje, da ne pešajo v mlečnosti in plemenski sposobnosti.

V drugo nam pa ta pojav kaže, **koliko več bi se dalo za napredek naše živinoreje storiti** — in to iz **lastnih** moči — ako bi se po teh krajih poprijeli kravjereje s tisto skrbnostjo, kakor se držimo reje volov. Če vzrejamo tako lepo živino, kakor so dolenski voli, ki jih vidimo po naših sejmovih, potem bi lahko vzrejali tudi tako lepe plemenske krave in bika. Treba le, da bi se za to zavzeli in da bi se s tistim zanimanjem lotili kravjereje, kakor se danes držimo reje volov. Obilnejši pridelek krme, ki bi bil v to potreben, se lahko doseže in bolje rejene krave bi hvaležno vračale vso to krmo ne le z večjo hvaležnostjo, ampak tudi z večjo svojo vrednostjo in z boljšim zarodom. Vsa živinoreja bi bila več vredna. Tako se pa zaradi zapostavljanja krav in bikoreje ne moremo prav ganiti z mesta. Za uspešen napredek nam **manjka te zdrave podlage**, manjka dobrih in prav rejenih plemenskih krav in bikov!

Dvignimo tudi to rejo, da pridemo do potrebnih uspehov pri naši živinoreji!

R.

Zatirajte škodljivce po sadnem drevju!

Precej več in **lepšega** sadja bi pridelali, ko bi se količkaj pobrigali za nebrojne škodljivce, ki žive in se neovirano razmnožujejo po našem sadnem drevju — zlasti po jablanah — ter zajedajo drevje in zarodek od rane pomladi do pozne jeseni. Umevno je sicer, da naš kmetovalec-sadjar pri njegovem mnogostranskem gospodarstvu in stoterih skrbih

in brigah ne utegne, da bi se podrobneje bavil s to zadevo in bolj intenzivno preganjal posamezne zajedalce, kakor to delajo po drugih še bolj naprednih pokrajinah. Toda nekaj bi moral storiti, sicer je ogromna škoda neogibna. Uporabljati bi moral vsaj kako tako sredstvo, s katerim bi **obenem** zadel in uničil, ali pa v razvoju izdatno oviral večino glavnih in najbolj škodljivih zajedalcev.

Tako sredstvo je že čez 20 let preizkušeni takozvani v vodi raztopni **drevesni karbolinej**, ki ga po drugih državah uporabljajo leto za letom v večjih množinah. Uporaba tega sredstva je pri nas tem lažja, ker ga izdeluje v najboljši kakovosti domača tvrdka (Chemotechna v Ljubljani, Mestni trg 10) pod imenom **Arborin**. Tudi drag ni ta izdelek, ker se rabi razredčen z vodo in se ga razmeroma malo porabi, ako se z njim pametno rayna.

Arborin se je izkazal kot jako uspešno orožje v boju zoper **krvavo ušico**, **zimsko zalego listnih ušic**, zoper **kaparje**, **cvetodera**, zoper **gosenice** in razne druge žuželke na sadnem drevju. Z njim tudi uspešno lečimo **raka** na jablanah, **smoliko** na koščičastem drevju, zatiramo **mah** in **lišaje**, ter preprečimo še druge bolezni.

Arborin lahko uporabljamo skozi vse leto. Najugodnejše učinkuje, ako ga proti koncu zime, februarja in marca meseca brizgamo v 5—10% raztopini (na 1 kg arborina 10 do 20 litrov vode) po sadnem drevju tako, da zmočimo s to raztopino vse veje in brstje — torej vso krono. Ko jame drevje brsteti, ne smemo več škropiti. Mažemo pa z njim lahko skozi vse leto po debelu in vejah, kjer ne zadenemo listov, mladja in zarodka.

Ko drevje osnažimo, je zelo koristno, ako v živo namažemo deblo in debelejšje veje z 20—25% raztopino (na 1 kg arborina 4—5 litrov vode). S tem bomo zatrli mah in lišaje ter vse tiste škodljivce, ki se skrivajo pod lubjem in v razpokah. Koža se pomladi in rast je vse bolj živahna in bujna. Rakave rane na jablanah mažemo s 50—100% raztopino (na 1 kg arborina 1—2 litra vode). Smoliko zdravimo z 20—40% raztopino (na 1 kg arborina 3—5 litrov vode). Brez dvoma bi se dosegel dober uspeh tudi pri zatiranju **lubadarja** in **vrbarja** ali zavrtača.

Vsakemu sadjarju je znano, kakšno škodo prizadene ponekod na jablanah **cvetoder**. Kdor bi jablane do konca marca — v hladnejših krajih do srede aprila — temeljito nabrizgal vsaj s 5% raztopino arborina (na 1 kg arborina 20 litrov vode), bi se povečini iznebil tega hudega škodljivca. Najbolj učinkuje škropljenje tik preden se odpro brsti.

Vobče se je pokazalo, da se drevje, ki ga mažemo in škropimo — seveda pravilno in temeljito ter o pravem času s primerno raztopino arborina — vidno poživi, da je zelenje bolj sočno, rast bujna in zdrava, in kar največ velja, tako obdelano drevje daje več in **lepšega** sadja. Arborin je tudi kaj uspešno sredstvo za razkuževanje hlevov, za preganjanje muh po hlevih in za zatiranje živinskih uši. V ta zadnji namen uporabljamo seveda le 1—2% raztopino (na kg arborina 50—100 litrov vode).

Arborin moramo raztapljati v deževnici ali potočnici (ne v trdi studenčnici). Najprej pripravimo potrebno množino vode in vanjo vlijemo odtehtano količino arborina in dobro premešamo.

Arborin shranjujemo v zaprtih posodah. Čez zimo mora stati v takem kraju, kjer ne zmrzuje.

Škropilnice je treba po uporabi temeljito sprati, ker ta raztopina razjeda gumijeve cevi.

M. Humek.

Spomladansko negovanje vinogradov.

Letošnja dolga zima bo vsa spomladanska dela občutno zadržala, tako da večji kmetovalec, ki ima poleg obsežnega polja še vinograde, sadovnjake in vrtove, ne bo vedel, kje naj bi pričel.

Glavno in prvo delo se mora izvršiti vendarle v vinogradu in v sadovnjakih, in sicer z obrezatvijo in s čiščenjem. To se tem lažje prične, ker se to delo v vinogradih in sadovnjakih lahko vrši, tudi če še ni ves sneg skopnel in če ni preveč mrzlo, dočim treba na polju mirovati, dokler ves sneg ne skopni ter se zemlja zadosti ne osuši. V ne dovolj osušeni zemlji ne gre delo samo težko izpod rok, ampak tako delo je tudi škodljivo. Isto velja tudi o okopavanju, sajénju in grubanju v vinogradih.

Dočim so bili druga leta že februarja ali celo januarja vsi vinogradi obrezani, se letos to delo še sedaj sredi marca, z malimi izjemami, niti pričelo ni. S tem ni glede razvoja trt sicer še nič zamujenega, ako se bo moglo to delo vsaj v drugi polovici tega meseca izvršiti.

Pri sedanjih tako pozni režnji trt, naj se režejo zadnja ali vrhnja očesa skozi člen, t. j. prereže naj se vrhnji člen ali kolence vodoravno čez sredo. To zaradi tega, da se končni del hitreje zaceli, ter da se trta potem tako ne solzi, kakor če bi se poganjek sredi med dvema členkoma odrezal, ter da eventualni mrz, ki utegne mogoče še vedno nastopiti, ne vpliva na slab razvoj gornjega očesa. Ako namreč šok v enoletnem, odnosno dveletnem lesu vrh zgornjega očesa zledeni, razstrga v notranjem nastali led ta del, ki se potem posuši, ter tako tudi zgornje oko lahko uniči. Iz prezezanega članka eventualno nastali poganjek, se pozneje odstrani, ker ta ni za roditev namenjen. Zato se pri taki režnji skozi člen nareže šparon (reznik, previjač) kakor tudi palec (čep) za eno oko višje, kakor se misli na teh delih očes pustiti.

Da se trte, ošobito šibkorastoče, v malo gnojni zemlji ne sme preveč oblagati s šparoni in tudi ne z več palčki, čeprav le 2—3 očes, mora biti pač vsakemu vinogradniku jasno. Nasprotno je pa pustiti močno rastočim, dobro gnojenim trtam, z debelimi in dolgimi lanskimi poganjki, po eden ali tudi dva daljša šparona, ter po en zgornji palec 2—3 očes. Ako je trta že previsoka in je potrebna pomladitve, t. j. primernega znižanja, se taki močni trti pusti na primernem mestu lahko še po 1 nižji palec 2 očes.

Preteklo leto močno gnojene trte ni treba še to leto zopet gnojiti, ker preobilo gnojenje, ošobito s hlevskim gnojem ali z dobrim kompostom, odnosno le z dušičnatimi in kalijevimi umetnimi gnojili, povzročajo bujno rast, tako da poganjki, ako se pravočasno ali sploh ne prikrajšajo in nerodovitni popolnoma ne odstranijo, kmalu prerastejo vse kole in se z ene v drugo vrsto zamotajo, kar znatno otežkoča vsako nadaljnje obdelovanje, zlasti škropljenje. Grozdje na takih nepravilno negovanih trtah, zaostane v razvoju, jeseni v taki gošči slabeje, ozi-

roma pozneje dozori, rajše gnije in iz takega grozdja dobljeni mošt, oziroma vino diši po gnilem ali plesnivem. In, četudi slučajno nima takega postranskega okusa, bodisi da je bilo vse grozdje zdravo, ali da se je pri trgatvi skrbno obiralo, je vendar vino iz grozdja dotično leto premočno s svežim hlevskim gnojem gnojenih trt, precej nestanovitno, ošobito ono belih vrst. Tako vino se težje čisti in kaj rado na zraku porjavi. Zato ga treba skrbno negovati s pravočasnim ponovnim pretakanjem in žveplanjem ali dodajanjem bisulfitu.

Preteklo leto s hlevskim gnojem ali samo z apnovim dušikom in kalijevimi umetnimi gnojili močno zagojenim trtam je sedaj spomladi dodati kvečjemu le nekaj fosfatnih gnojil (superfosfat), ki povečajo rodovitnost in izboljšajo grozdno kvaliteto.

Fr. Gombač.

Šmarnica kot podloga.

V lanski zadnji številki je g. nadzornik Šnajder malodane priporočil Šmarnico kot podlogo. Vinski kraji v Bački in Baranji gotovo še nimajo v tem dolgoletnih izkušenj, sicer bi kaj takega ne bilo mogoče. V našem kraju je dobil nek vinogradnik že l. 1917., par drugih pa l. 1918, od ptujskega trsničarja trsje, ki je bilo cepljeno na Šmarnico. Takrat seveda tega ni vedel nihče. Šele po par letih se je po poganjkih iz podloge to našlo. Do danes, torej čez 6 let, so dotični vinogradi ostali sicer še pri življenju, toda so brez izjeme v jako žalostnem stanju. Par delov v teh vinogradih je tudi že nanovo zriganih.

Iz tega sledi, da bi se bližal splošen pogin našim vinogradom, ako bi ravnali tako, kakor omenja g. Š. Že dejstvo, da je Šmarnica polevroepejka, zadostuje, da se moramo tega načina bati ravno tako, kakor smo se bali trsne uši. Čim več ima trta v sebi evropske krvi, tem manj je odporna proti trtni uši. O Šmarnici se sicer ne more trditi, da bi jo imela preveč, ker je divjak v pravem pomenu, vendar je ona v 12. odpornem razredu, medtem ko sta Riparia in Göthe 9. v 18 in 19. To se pravi, da je Šmarnica za dobro tretjino manj odporna, kakor tu navedene podlage. Že Solonis sama, ki je vendar v 16. odpornem razredu, ne nudi več gotove odpornosti proti ušem, in Noah naj jo pa ima! Vsi vinogradniki se gotovo strinjamo s pripombo uredništva, ki omenja, da naj bi se to precepljevanje vršilo le tam, kjer želimo Šmarnico nagloma izpremeniti in še par let vzdržati, nikdar pa ne kje drugje. S kakimi stroški je vendar zvezan nov nasad in ta naj bi bil potem pa tak, da bi hiral kakih 10 let, potem pa izginil! Dela imamo s takim pogrešenim nasadom še več kakor pa s pravim, dobička pa niti polovico ne. Ali bi bilo to pametno? Sama Noah (Šmarnica) je še precej odporna, ker ima veliko listje in vsled tega trajnejšo rast. Ko je na precepljena in mora živeti od veliko manjših listov evropejk, je pa po nji. Krepki večletni trsi se še nekaj časa drže, mladi pa nikakor ne. Vsaj je tudi n. pr. Riparia Gamay (in druge križanke) veliko bolj odporna v velikih formacijah, v špalirjih, brajdah in drevju; v vinogradu pa s Šmarnico vred hira. Le poglejte si starejše Šmarnične nasade v Slov. goricih, kako slabotni trsi so že, komaj malo boljši od neceljene Izabele, ki še marsikje vmes životari. In potem pa naj Šmarnico še cepimo?

Vse tiste trsničarje, ki so toliko brezvestni, da so in da še cepijo Šmarnico, pa takoj pred sodišče! Naj se te pijavke najprej pošteno kaznuje, potem pa naj se jim naloži, kar jim po vsej pravici gre, da povrnejo ogoljufanemu lastniku vse stroške, ki jih je imel z vinogradom, istotako pa tudi izpadek pridelka do leta, ko lastnik to goljufijo opazi. Zakaj pa imamo postavbo za pospeševanje vinogradov? Če je tu, naj se tudi spolnjuje. Komur pa povzročijo cepljenke previsoke stroške, naj sadi rajše korenjake in naj te potem cepi. Korenjaki so vendarle dosti ceneje. Pomankanja dobrih podlog pa danes ne občutimo več. Vinarski strokovnjaki so tekom zadnjih 40 let, ko se je zdelo, da bije vsled nastopa trtne uši našemu vi-

nogoradništvu zadnja ura, rešili naše vinogradništvo ter si ga še veliko višje povzdignili. In zdaj naj mogoče te nauke zavržemo in gremo nazaj za par dobrih desetletij, samo zaradi tega, ker prihranimo nekaj kronic?

Gospod Šnajder namreč priporoča, da naj se zeleno cepljene mladike, ki ne najdejo mesta za pograbljanje, vložijo v trsnico in potem v vinograd. Mislili smo, da zakon o pospeševanju vinarstva ni potreben, zdaj pa, ko se razodevajo tako usodne misli, se vidi, da je krvavo potreben. Upamo, da bodo tudi drugi naši strokovnjaki povedali o tem svoje mnenje.

I. Dolinšek, št. 11j pri Velenju.

Pod. 8. Skupina gojenk z učiteljico pri delu na vrtu.

Pod. 9. Vsakdanje delo gojenk v kurnici gospodinjske šole.

Kmetijsko-gospodinjska šola v Marijanišču.

Lani je poteklo 25 let, odkar se je ustanovila v Sloveniji prva kmetijsko-gospodinjska šola za kmetška dekleta. Bila je to gospodinjska šola, ki se je otvorila v zavodu šol. sester v Marijanišču in ki jo vzdržuje naša Kmetijska družba s pomočjo državnih podpor. 16. avgusta 1923. se je praznovala pomembna slavnost petindvajsetletnice ob obilni udeležbi nekdanjih gojenk, ki danes najbolj izpričujejo veliko važnost tega zavoda za vzgojo kmetjskih gospodinj.

Danes imamo že več kmetijsko-gospodinjskih šol v Sloveniji, kjer se vzgajajo kmetška dekleta v polletnih in celoletnih tečajih za vrle slovenske go-

spodinje. Na bivšem Kranjskem imamo tri take šole, poleg celoletne v Marijanišču še dve šoli s polletnim tečajem, in sicer v Šmihelu pri Novem mestu in v Repnjah pri Vodichah. Na bivšem Štajerskem deluje dosedaj le ena taka šola, ki traja vse leto, in sicer v Mariboru.

Šola v Marijanišču je najstarejša in ima kot učni objekt lepo gospodarstvo z obsežno živinorejo in vrtnarstvom na razpolago. Dekleta se praktično vežbajo v vseh potrebnih delih, ne le v kuhinji, pri šivanju in perilu, ampak tudi v hlevu, na vrtu in na polju. Podobi 8. in 9., ki ju danes prinašamo, nam kažeta življenje in praktično vežbanje na tem zavodu, ki zavzema danes prvo mesto v gospodinjskem šolstvu.

Za centralizacijo zadrug za vnovčevanje vin?

G. M. Stiblerju, kot našemu odličnemu zadrugarju, sem zelo hvaležen, da je kot prvi odgovoril na moj članek, glede združnega vnovčevanja vin (glej „Kmetovalca“, št. 2. od 31. jan. 1924.). Moj predlog je bil zamišljen in se naj smatra le kot nekak surov načrt, kako spraviti naša vina na inozemska vinska tržišča. Misel sicer ni nova, pač pa je za obstoj našega slovenskega vinogradništva toliko važna, da

se ne bo dala spraviti z dnevnega reda, dokler se na en ali drug način ne ožitvori. Protipomisliki so potrebni in jih rad sprejemam, samo da služijo stvari in nas dovedejo za korak bližje rešitvi tega nadvse perečega gospodarskega vprašanja.

G. Stibler je predvsem proti centralizaciji združnega vnovčevanja vin, kakor je meni le bdela pred očmi in daje prednost samostojnim zadrugam za posamezne vinarske okoliše. Toda navzlic dokazilom, ki jih navaja g. Stibler in ki so gotovo upoštevanja vredni, si ne morem kaj, da tudi v naprej ostajam prepričan centralist, kar se tiče za-

drugarstva za vnovčevanje vin.

Kakor znano, je pri nas usoda vsake strokovne organizacije, najsibo potem zadruga ali društvo, popolnoma odvisna od ene edine osebe. Če ta oseba svoj posel razume in je dovolj požrtvovalna in nesebična, delati za druge, organizacija uspeva; če ne, ostane samo na papirju. Za veliko, močno organizacijo, kakor si jo predstavljam, za vnovčevanje vin, ne bo težko najti zmožnega in delovnega vodje in ga gmotno primerno odškodovati za njegovo delo. Ne tako za manjše organizacije, za vsako posebej! Sedaj obstoječe vinarske, ozir. kletarske zadruge, ozir. društva pri Sv. Bolfenku pri Središču, v Ormožu, Ptuj, Mariboru in Celju n. pr. si ne morejo vsaka zase omisliti prvovrstnega, strokovno in trgovsko naobraženega voditelja. Če bi se pa one združile v zvezo ali, kakor jaz predlagam, če bi skupaj tvorile centralno zadrugo za vnovčevanje vin, bi si lahko privoščile prvovrstnega uradnikavodjo, ne da bi to preveč obremenilo režijo.

Nadalje mislim, da ni sila, da bi se en poskus centralizacije prodaje zadrughnih vin, ki se na višku napredka stoječi Nemčiji ni obenesel, tudi pri nas izjalovil. V Nemčiji so ljudje in razmere pač tako zelo različne od naših, da se njihove naprave navadno ne dajo kratkoma k nam prenesti. V dokaz, da se centralizacija gotovih podjetij lahko tudi sijajno obnese, naj nam služi obnavljanje po trtni uši uničenega vinogradništva v bivši Avstriji, ki gotovo ne bi tako naglo napredovalo, če ne bi bilo delo in vodstvo v to svrhu centralizirano.

Kar se tiče nakupa in razpolaganja z vinom od strani posameznih zadrug, včlanjenih v centralno zadrugo, se jim lahko pusti do gotove meje prosta roka, zlasti glede vinske trgovine v tuzemstvu, le glede tipnega vina, to se pravi vinskega tipa dotičnega okoliša in vinske trgovine z inozemstvom, bi si centralna zadruga morala pridržati potrebni vpliv.

Glede sodelovanja vinskih trgovcev pri zadrugah me je g. Št. napačno razumel. Predstavljam si vinske trgovce kot člane zadrug le v toliko, v kolikor prepuste zadrugi svoj inventar proti gotovi najemnini, s pravico do soudeležbe na morebitnem čistem dobičku zadrug, kar je — mislim — opravičeno. Nikakor pa nisem mislil, na sodelovanje vinskih trgovcev, ki se dejansko pečajo z vinsko trgovino, pri vodstvu zadrug. Razmerje med zadrugo in člani vinskimi trgovci morajo urediti pravila.

Predstoječe vrstice naj služijo tudi kot odgovor na drugi članek o zadevi, objavljen v že omenjeni številki „Kmetovalca“.

Oba gg. člankarja naj bosta prepričana, da sem si popolnoma svest številnih težkoč, ki stoje nasproti ustanovitvi nameravanega podjetja za zadrugo vnovčevanje vin. Toda te težkoče ne leže, po mojem mnenju, toliko v teoretičnih, kakor ravno v praktičnih pogledih. Producenta danes ne bo težko prepričati o nujni potrebi zadrughnega vnovčevanja vin. Tudi se ne bojim nasprotstev že obstoječih vinskih, ozir. kletarskih zadrug napram novi organizaciji, kakortudi ne nerazumevanja vinogradniških krogov za zadrughno delovanje. Vsa ta nasprotstva bodo ponehala in se razblinila v nič, kakor hitro bo zadruga začela poslovati in bodo ljudje začeli čutiti nje blagodejen vpliv. Skrbi mi dela le vprašanje potrebnih kletarskih priprav in inventarja

za namišljeno velepodjetje. Toda tudi v tem oziru se bo dalo — upam — z združenimi močmi in z dobro voljo premagati začetne težave in premostiti zapreke, ki vodijo na cilj.

Puklavec.

O zlati valuti.

Inž. C. J.

Iz tega, kako posamezni kmetovalci cenijo in uporabljajo hlevski gnoj, se spozna dobršen del sposobnosti dotičnega gospodarja. Gnoj se ne dobi zastonj in so stroški za pridelani gnoj pri živini, ki slabo izrablja použito krmo, včasih neverjetno visoki. Produktivske (pridelovane) stroške gnoja namreč delimo, ako odbijemo od celokupnih stroškov, ki nam jih nalaga oskrba in krmljenje dotične živali, vrednost vseh dobljenih užitkov (dohodkov). Čim manj je teh užitkov, tem večji del stroškov odpade na produkcijo gnoja, in kdor bi redil živino predvsem zaradi gnoja, bi mu račun živinoreje pokazal le izgubo. Ako vzamemo izmed gnojilnih snovi v produciranem gnoju le najvažnejše v poštev, t. j. dušik, fosforno kislino in kalij, nas 1 kg teh snovi skoro brez izjeme vselej mnogo več stane, nego je cena za 1 kg istih snovi v umetnih gnojilih. Take vrste račun smo že v enem prejšnjih letnikov „Kmetovalca“ podrobno izvedli in razložili. Že tam smo pa obenem povdarili: hlevski gnoj je zaradi svojih organskih sestavin za slednjega poljedelca nenadomestljiv; z umetnimi gnojili samo izpopolnjujemo učinek živalskega gnoja, oz. z njih pomočjo znižamo stroške gnojenja, kadar gre za to, da pridobimo na isti zemlji čim večje pridelke in dohodke. Je pa in ostane prva naloga vsakega gospodarja, da sam na lastnem posestvu pridelava dovoljno množino gnoja! Čim boljši gnoj, tem cenejši je. Gospodarsko napreden kmet bo vedno točno vodil račun o količini in kakovosti doma pridelanega gnoja.

Za danes načnimo še vprašanje, koliko gnoja dobimo od hlevske živine. Povprek se računi, da daje normalno hranjena, srednje težka žival na leto sledeče množine gnoja v metrskih centih v hlevu:

Vprežni konj	Vprežni vol	Krava	Mlado govedo	Prasčič	Krava	Mlado govedo	Ovca
ako dela		ako se krmi le v hlevu			ako hodi na pašo		
80	100	120	80	15	70	40	6

Povprečno lahko vzamemo, da nam daje srednje velika krava, v hlevu držana, vsaj 100 mq gnoja. Od količine svežega gnoja dobimo okrog 60—70% vležanega, zmerno preperelega (špehastega) gnoja.

Približno namreč izračunimo celoletno množino svežega gnoja, ki ga napravi govedo, ako pomnožimo težo dotične govede s faktorjem 27 (n. pr. krava, ki tehta 500 kg, producira gnoja letno: $5 \text{ q} \times 27 = 135 \text{ q}$); pri konju pomnožimo živo težo s številom 22 (n. pr. 7 q težak delovni konj napravi $= 7 \text{ q} \times 22 = 154 \text{ q}$ gnoja). Natančneje izračunimo množino in vrednost napravljenega gnoja, ako računimo na temelju vsebine použite krme in množine nastila (listja, slame). V tem slučaju vzamemo, da

napravi govedo iz enega dela suhe snovi, použite v krmi, 3 dele svežega gnoja. Ako torej n. pr. 500 kg težka žival, ki jo normalno hranimo, použije v svoji krmi dnevno 12,5 kg suhe snovi, in ji dajemo dnevno 3 kg nastila = $\frac{1}{4}$ množine pokrmiljene suhe snovi, tedaj znaša dnevna produkcija gnoja: $12,5 \text{ kg} \times 3 = 37,5 \text{ kg} =$ približno 40 kg; pri dozorevanju gnoja se pa ta množina zmanjša za okroglo eno četrtno, tako da dobimo od omenjene živali 30 kg zrelega gnoja. — Podobno računimo množino gnoja tudi pri konju in drugih živalih. Od vpreženega konja dobimo povprek na dan vsaj okrog 15 kg svežega gnoja v hlevu, t. j. 11 kg zrelega gnoja, in sicer na vsakih 500 kg žive teže. V svinjaku odpade na 500 kg žive teže 30—35 kg dnevno napravljenega gnoja (vračunano na svinjo na dan do 2 kg stelje).

Zelo praktičen je za približno izračunanje množine gnoja pri hlevskih živalih tudi sledeči obrazec, kjer pomeni $M =$ množino gnoja in $S =$ suho snov v použiti krmi:

$$M = 3 S$$

to se pravi: množina svežega gnoja je enaka trikratni množini pokrmiljene suhe snovi v krmi.

Seveda za takega kmetovalca, ki mu je malo mar vsebina in vrednost krme, ki jo daje svoji živini, bodo te formule imele malo haska. A za vsaj približno množino gnoja, ki mu ga napravijo posamezne hlevske živali, bi moral vedeti vsak razumen gospodar.

Pa ne samo množina gnoja, predvsem je važna tudi kakovost, vsebina gnoja! O teh vprašanjih piše „Kmetovalec“ leto za letom in se zdi, da mnogi slovenski kmetje še niso o tem ničesar slišali. Koliko voz gnoja bi potreboval, to pač hoče vedeti naš kmet, a kakšen je njegov gnoj in kako ga izkorišča, to mu je pa večidel še deveta briga. Zato se naši gospodarji skoro povsod pritožujejo, češ da imajo premalo gnoja. Dobrega imajo zares premalo. Ampak zraven pa puščajo, da jim solnce uničuje in sesa cele kupe živega gnoja in da gnojnica v zlatih potokih zamaka zgolj plevel v obcestnih jarkih! Še vedno smrdi širom naše dežele ta vnebovpijoči greh naših kmetovalcev, ki pravijo in stokajo, da nimajo denarja za nabavo umetnih gnojil!

Dober hlevski gnoj in gnojnica — to je tista **zlata valuta**, ki lahko prinese našemu kmetu več bogastva ko vsi zlati milodari naših gospodov ministrov!

Varujte planinske cvetice! Po zakonu z dne 28. februarja 1922., Uradni list št. 377, iz leta 1922., je prepovedano trgati, ruvati, prodajati in ponujati v nakup redke rastline. Vkljub prepovedi se uničujejo največ sledeče: Planika ali očnica (*Leontopodium alpinum*), murke ali zamorčki (*Nigritella angustifolia*, *nigra* in *rubra*), Blagajevka in progasti volčin (*Daphne Blagayna* in *striata*), lepi ali Marijini čevlji (*Cypripedium calceolus*), lepi jeglič ali avrikel (*Primula auricula*), božje drevice (*Ilex aquifolium*), rumeni encijan (*Gentiana lutea*). Kogar bi se zasačilo, da trga ali ruva ali prodaja ali ponuja v nakup navedene in druge prepovedane redke rastline, se mu bodo le-te **odvzele** ter ga bo politično oblastvo **kaznovalo** z globo od 5 do 1000 dinarjev ali z zaporom do 14 dni.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se začelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edinele na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Kedno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 21. Ker se semintja kot izborna pomladansko gnojilo priporoča **superfosfat za zimsko pšenico**, vprašam, kdaj naj se trosi in koliko ga je treba za 1 ar? (A. Š. v Sp. D.)

Odgovor: Superfosfat bi lahko prav ugodno učinkoval pri zimski pšenici, ako sta v zemlji tudi potrebni dušik in kalij navzoča. Nato bi bilo sklepati iz vprašanja, ki je v toliko pomanjkljivo, ker ne pove, ali je bila zemlja za pšenico gnojena ali ne. Najbrže bi čilski soliter bolje učinkoval, zlasti kot posamezno gnojilo. S superfosfatom je gnojiti v prvi spomladi, najbolje na ta način, da se zavleče z brano in pomeša z zemljo. Za naglavno gnojenje se manj priporoča. Za 1 ar ga vzemite 2 kg.

Vprašanje 22. Ali se sme za gnojenje vinogradov mešati apnovi dušik s kalijevo soljo in superfosfatom? (V. P. v B.)

Odgovor: Apnovega dušika se ne sme mešati s superfosfatom, ampak ga je ločeno raztrositi in podkopati, apnov dušik torej zase, superfosfat pa naj se pomeša s kalijevo soljo in oboje skupno zakoplje. Apnovi dušik s kalijem se pa sme mešati. Najbolje storite, da apnov dušik raztrosite pred prvo kopjo, po prvi kopi pa superfosfat in kalijevo sol.

Vprašanje 23. Na odgovor, ki ste ga dali na 19. vprašanje v zadnjem listu „Kmetovalca“, poročam, da so prasiči stari 4 mesece in da jim pokladam navadno klajo: repo in malo krompirja. Svinjak je suh, tla lesena, stelja suha. Vprašam, kaj utegne biti vzrok otrpnelim nogam? (I. Z. v M. p. V. pri D.)

Odgovor: Iz poslanega pojasnila bi bilo povzeti, da ne tiči krivda toliko v svinjaku kakor v klaji in v posebnem razpoloženju živali za hromoto v zadnjih nogah. Pomanjkanje apna v klaji pospešuje to bolezen, zato Vam priporočamo, da ga začnete pokladati. Sicer manjka pa v klaji sploh močnih krmil. Žival se nezadostno preživlja. Poleg beljakovin ji manjka tudi potrebnih rudninskih snovi, zlasti fosforovokislega apna, ki je glavni del kosti. Otrobov za oblogo niti ne omenjate. Ali res ne pokladate nobene močne klaje?

Vprašanje 24. Ali se je kdo poprijel že ensilaže in kakšne izkušnje ima s tako pripravljeno krmo? — Odgovore sprejema Fr. Malasek, strokovni učitelj na Grmu.

Vprašanje 25. Neki veleposestnik je zapustil glasom oporoke svoje veleposestvo, ki meri 270 ha, na polovico svojemu sinu, na polovico pa svojemu zetu. Ker sta torej dva različna posestnika, je li smatrati to veleposestvo še kot tako in spada še pod agrarno reformo? Veleposestvo ima tudi samolasten lov. Imata sedanja posestnika še pravico do istega ali občina, v kateri se nahaja veleposestvo? (I. M. v K.)

Odgovor: To veleposestvo se od strani obeh sosesestnikov skupaj uživa in spada še pod agrarno reformo. Tudi pravica do lova pripada še dalje obema sosesestnikoma. Tudi potem, ako bi se posestvo razdelilo dejansko na dve enaki polovici, ker bi merila vsaka nad 115 ha.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Tečaj za gospodarske vajence. Gospodarske vajence sprejme državna kmetijska šola na Grmu za dobo od 1. aprila do 31. oktobra t. l. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesna sposobnost, neoporekljivost ter dovršena ljudska šola. Prednost imajo kmečki sinovi, predvsem oni, ki ostanejo na

domačem gospodarstvu. Gospodarski vajenci se uporabljajo za delo v vseh panogah šolskega gospodarstva, zlasti v sadjarstvu in vinarstvu in uživajo tudi teoretičen pouk pri delu, kjer so zaposleni. Za to dobivajo prosto hrano in prosto stanovanje ter majhno nagrado v denarju. Gospodarska praksa je izvrstna predpriprava za vstop v šolo s 1. novembrom 1924. Pri sprejmu v šolo imajo vajenci prednost pred drugimi prosilci, in sicer, ako izpolnijo ostale pogoje, na prosta mesta. — Lastno-ročno na celo polo pisane prošnje s priloženim krstnim listom, domovnico, zadnjim šolskim izpričevalom ter izpričevalom o n ravnosti, je poslati do 20. marca 1924. ravnateljstvu drž. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

KMETIJSKE NOVICE.

„Planinski dan“ v Kranju se vrši za politične okraje Radovljica, Kranj in Kamnik na dan 25. marca 1924., ob osmih zjutraj v sejni dvorani mestne občine v Kranju. Dnevni red: 1. Otvoritev in pozdrav po agrarnem komisariju. 2. Predavanje: „Agrarna politika in naše planšarstvo“, predava agrarni komisar dr. Fran Spiller-Muys. 3. Poročilo planinskega nadzornika. 4. Poročilo načelnikov Planinskih odborov o stanju planin in planšarstva v njihovem okraju, in sicer: 1. lastnih (zasebnih in skupnih) planin, 2. servitutnih planin, 3. veleposesniških planin. 5. Predlogi za delovni program v l. 1924. po sledečih smernicah: 1. nadaljevanje in dovršitev v delu se nahajajočihboljševalnih naprav, 2. določitev planin, ki so najbolj potrebne novih melioracijskih del in na katerih se z delom lahko takoj prične, 3. obhod planin v svrhu proučevanja in napraveboljševalnih načrtov, 4. revizija že izvršenih melioracijskih del, 6. slučajnosti. — Za planinske odbore v mariborski oblasti (za politične okraje Celje, Slovenjgradec in Konjice) se priredi „Planinski dan“ v Mozirju dne 30. marca ob enajstih dopoldne z enakim sporedom.

OCENA KNJIG.

Agrarna vprašanja v Sloveniji, spisal agrarni komisar dr. Franc Spiller-Muys. To je naslov brošure, ki je izišla v samozaložbi. Knjižica nam odgovarja na najvažnejša agrarnopravna in agrarnopolitična vprašanja in opisuje tudi dosedanje organizacijo in delovanje agrarnih operacij. V njej so obdelana poleg agrarno-zgodovinskih črtic sledeča poglavja: Razkroj starih zemljiških zajednic. Ohranite in obudite zemljiške zajednice na moderni zadržni podlagi. Nadrobne razdelbe in zložbe. Servitutne skupnosti. Uredbe in izboljšanje pašnikov in planin. Zgodovinski postanek in zakonita podstava agrarnih operacij.

Sedanja organizacija oblastev za agrarne operacije. Posli agrarnih operacij. Brošura šteje 23 strani. — Cena 8 Din. Priporočamo to brošuro, ki se dobi pri založniku in v knjigarnah, in ki je ilustrirana s 5 slikama vsem interesentom, zlasti po naših planinskih krajih.

Lovstvo v Sloveniji, spisal inž. Anton Sivc, izdalo in založilo Slov. lovsko društvo. Knjižica je ponatis iz „Lovca“, šteje 27 strani in stane 5 Din. V pojasnilo je dodanih 15 lepih slik. Pisatelj nam opisuje vsa važna vprašanja, ki se tičejo lovstva v naši deželi, predvsem lovske pravice, razne vrste lovišč, lovske policijske predpise, lovsko varstveno osebje, lovske karte, lovski čas za različno divjačino in perutnino, predpise o nastavljanju pasti in o zastreljevanju živali, o lovskih odškodninah, o prestopkih in kaznih, o statistiki postreljenih živali in o lovskem društvu. Priporočamo ta zanimiv in poučen spis priznanega veččaka vsem prijateljem in interesentom lova. Dobi se pri Slov. lovskem društvu.

URADNE VESTI.

VABILA

k občinim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnštva, da pravočasno (t. i. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občin Kmet. družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Adlešiči ob Kolpi, v nedeljo, 30. marca 1924. po drugi sv. maši v šolskem poslopju;

Črna, v nedeljo, 6. aprila 1924. ob enajstih dopoldne v novi šoli; Ježica pri Ljubljani, v nedeljo 30. marca 1924. po sv. maši ob desetih dopoldne v „Domu“;

Preserje, v nedeljo, 6. aprila 1924. ob treh popoldne pri županu v Preserjih, štev. 9;

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji, v nedeljo, 30. marca 1924. po rani službi božji v šoli;

Sv. Marko nižje Ptuja, v nedeljo, 4. maja 1924. po rani službi božji v šoli;

Sv. Martin ob Paki, v nedeljo, 6. aprila 1924. ob osmih zjutraj v stari šoli.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

Ljubljana Maribor

Konji (prigon v Lj. 417, v M. glav.):

par dobrih konj: od 20.000 do 25.000

Voli in krave (prigon v Lj. 134, v M. glav.):

1 kg žive teže I. 14—
 I II. 13— do 14—
 I III. 12— do 13—
 I krave, klobasnice 7— do 9—

Teleta (prigon v Lj. 8, v M. glav):

1 kg žive teže 20— do 21—

Prasiči (prigon v Lj. 5, majhnih pujskov, v M. 51 glav):

1 komad 6— 8 tednov stari 350— do 500—
 I 3— 4 mesec —
 I 5— 7 —
 I 8—10 —
 I enoletni —
 1 kg žive teže, pitani —
 1 mrtve —

Kože:

1 komad konjske kože 150— do 200—
 1 kg goveje kože 15— do 20—
 1 telečje kože 30—
 1 kg prasičje kože 11—50 do 12—50
 1 gornjega usnja 120—
 1 podplatov 80— do 125—

Ljubljana Maribor

Perutnina:

1 komad, piščanec 30— do 55—
 I kokoš 50— do 75—

Mleko, maslo, jajca, sir:

1 liter mleka 3—50 do 4—
 I smotane 15— do 18—
 1 kg čajnega masla 70—
 1 kg surovega masla 55— do 60—
 I bohinskega sira 60— do 65—
 I siračka 10— do 12—
 I 1—25 do 1—50
 1 jajce 1—25 do 1—75

Žito in drugo:

1 q pšenice 410—
 I rži 375—
 I ječmena 365—
 I ovasa 325—
 I prosa 425—
 I koruze (nove, sušene) 310—
 I 325—
 I ajde 800—
 I fižola, ribničan 800—
 I fižola, prepelčar 100— do 150—
 I krompirja 100— do 125—

Krma:

1 q sladkega sena 150—
 I kislega sena 100—
 I slame 75— do 100—
 80—

Kurivo:

1 m³ trdih drv 200—
 mehkih 150—
 do 200—
 do 175—